

ΜονΠρΑθ 1282/2006

Δικαστής: Α. Λολα

Δικηγόροι: Α. Γκιμπρή - Γ. Χ. Παλάζης

Χρηματιστηριακές συναλλαγές είναι οι δικαιοπραξίες που συνάπτονται χρηματιστηριακά και έχουν ως αντικείμενο χρηματιστηριακά πράγματα, μεταξύ των οποίων, συγκαταλέγονται χρεόγραφα, μετοχές και ομολογίες.

* Βλ. σημείωμα Γ.Χ. Παλάζη κατωτέρω.

Χρηματιστηριακές συναλλαγές μεταξύ των οποίων αναφέρονται οι αγοραπωλησίες χρηματιστηριακών πραγμάτων, καθώς και όλες οι παρεπόμενες δικαιοπραξίες, που σχετίζονται με τις κύριες χρηματιστηριακές συμβάσεις.

Χρηματιστηριακή συναλλαγή θεωρείται κάθε αγοραπωλησία που καταρτίζεται σύμφωνα με τη νομοθεσία περί χρηματιστηρίων, καθώς (περ. γ') και κάθε δικαιοπραξία συναφής με τη διενέργεια και την εκτέλεση αγοραπωλησίας χρηματιστηριακών πραγμάτων και αξιών. Στην τελευταία αυτή κατηγορία των χρηματιστηριακών συναλλαγών (παρεπόμενων - συναφών) υπάγεται και η σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας. Η ανωτέρω σύμβαση (χρηματιστηριακή παραγγελία) έχει ως αντικείμενο: αφενός, την ανάληψη από τον χρηματιστή της υποχρέωσης να εκτελέσει, με την κατάρτιση κύριας χρηματιστηριακής σύμβασης, την παραγγελία (εντολή) του πελάτη για αγορά ή πώληση χρεογράφων (χρηματιστηριακών πραγμάτων) και αφετέρου, την ανάληψη από τον πελάτη της υποχρέωσης να καταβάλει στον χρηματιστή τη συμφωνηθείσα αμοιβή (προμήθεια) για την εκτέλεση της χρηματιστηριακής συναλλαγής, καθώς και το τίμημα των χρεογράφων που αποτέλεσαν το αντικείμενο της συναλλαγής.

Η σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής συναλλαγής αποτελεί σύμβαση εμπορικής παραγγελίας κατ' άρθρ. 90 επ. ΕΝ, στην οποία έχουν ευθεία εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 713 επ. ΑΚ για την εντολή, της οποίας αποτελεί ειδικότερη μορφή.

Σύμβαση διαχείρισης επενδυτικού χαρτοφυλακίου. (1)

Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης εξόφλησης, εντός δηλαδή του 3ημέρου, το μέλος του Χρηματιστηρίου έχει υποχρέωση πλέον να προβεί αμελλητί στη λήψη μέτρων για την επιδίωξη της είσπραξης των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του, περιλαμβανόμενων και των προβλεπόμενων από το άρθρ. 26 ν. 3632/1928 ενώ μέχρι την πλήρη εξόφληση του τιμήματος δεν θα προβαίνει για λογαριασμό του πελάτη σε οποιαδήποτε άλλη αγορά κινητών αξιών. Επιπρόσθετα, επιτρέπεται η χορήγηση παροχής πίστωσης από το μέλος του χρηματιστηρίου προς τον πελάτη του για την εξόφληση του τιμήματος χρηματιστηριακής αγοράς μόνον εφόσον έχει καταρτιστεί η σχετική συμφωνία εγγράφως και υπό προϋποθέσεις (άρθρ. 2 ν. 2843/2000). (2)

Η παραπάνω συμπεριφορά της ενάγουσας ΑΧΕ συνιστά ανεπίτρεπτη χορήγηση πίστωσης από μέρος της, ενώ ειδικά οι συναλλαγές που διενεργήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 31.5.2001 (ημεροχρονολογία εφαρμογής της απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 2/213/28.3.2001) και εντέθθεν είναι άκυρες για παράβαση των προαναφερόμενων διατάξεων.

Η ενάγουσα ΑΧΕ για να παρακάμψει τις προαναφερόμενες διατάξεις εμφάνιζε ψευδώς ότι αυτός της έδινε μεταχρονολογημένες επιταγές για εξόφληση του υπάρχοντος κάθε φορά χρεωστικού του υπολοίπου και έτσι υπέβαλε προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ψευδή στοιχεία προκειμένου να μην εμφανίζεται ότι υπάρχει χρεωστικό

υπόλοιπο, παραβαίνοντας επιπρόσθετα και την υπ' αριθμ. 24/16.9.2004 εγκύκλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (3), με την οποία απαγορεύεται στα μέλη να παραλαμβάνουν μεταχρονολογημένες επιταγές από τους επενδυτές.

Κατά το άρθρο 15 παρ. 1 Ν. 3632/1928 χρηματιστηριακές συναλλαγές είναι οι δικαιοπραξίες που συνάπτονται χρηματιστηριακώς και έχουν ως αντικείμενο χρηματιστηριακά πράγματα. Χρηματιστηριακά δε πράγματα θεωρούνται κατά το άρθρο 17 παρ. 1-3, όπως αυτό ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του, τα εκεί προσδιοριζόμενα χρεόγραφα, μετοχές, ομολογίες, συναλλαγμα και πολύτιμα μέταλλα. Με το άρθρο 20 παρ. 1 Ν. 1806/1988 που αντικατέστησε το άρθρο 16 του αναφερόμενου στην αρχή νόμου, ορίστηκε ότι οι χρηματιστηριακές συναλλαγές θεωρούνται μόνο: η πώληση τοις μετρητοίς, η οποία καταρτίζεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη σχετική νομοθεσία περί χρηματιστηρίων, β) η πώληση με ειδικές συμφωνίες, όπως ενδεικτικά η παράδοση αξιών μετά πάροδο ορισμένης προθεσμίας κ.λ.π., γ) κάθε δικαιοπραξία συναφής με τη διενέργεια και την εκτέλεση των ανωτέρω συμβάσεων. Υπό τον όρο πώληση, νοείται και η αγορά καθόσον ο νομοθέτης ακολουθεί πλέον την ορολογία του ΑΚ, στην κατηγορία γ' του άρθρου 20 Ν. 1806/1988 υπάγεται δε και η σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας (Τσιμπανούλης, Οι επενδυτικές υπηρεσίες στο Ελληνικό και Κοινοτικό Δίκαιο, ιδίως επί χρηματιστηριακών συναλλαγών, εκδ. 1989, σελ. 55, ΕφΑθ 2654/1999 ΕλλΔνη 42 243, ΠολΠρΘεσ 3811/2001 ΕΤραξ ΧρΔ 2001 537, ΠολΠρΘεσ 30440/2000 ΔΕΕ 7 177). Η σύμβαση αυτή κατά την ορθότερη άποψη είναι ειδικότερη μορφή της εμπορικής παραγγελίας κατά τα άρθρα 90 επ. ΕΝ, επί της οποίας έχουν ευθεία εφαρμογή οι περί εντολής διατάξεις του ΑΚ (ΟλαΠΙ 824/1977 ΝοΒ 25 672, ΑΠ 1268/ 1994 ΔΕΕ 1995 523), αλλά και με την εκδοχή ότι πρόκειται για σύμβαση μισθώσεως έργου (Α. Γεωργακόπουλος, ΕγχΕμπ. Δικαίου, 1/1, Γεν. Μέρος 1984, σελ. 51 επ, Τσιμπανούλης, ο.π., σελ. 62 σημ. 97α με τις εκεί παραπομπές) γίνεται δεκτό ότι οι περί εντολής διατάξεις έχουν συμπληρωματική εφαρμογή (Γεωργιάδης-Σταθόπουλος, Ερμηνεία ΑΚ, άρθρο 713 αρ. 10, Αθ. Λιακόπουλος, ΕΕμπΔ ΜΑ' 563 επ.). Έχει δε ως αντικείμενο την ανάληψη από το χρηματιστή της υποχρέωσης να εκτελέσει έναντι αμοιβής την παραγγελία (εντολή) του πελάτη για αγορά ή πώληση χρηματιστηριακών πραγμάτων, καταρτίζοντας στο δικό του όνομα αλλά για λογαριασμό του πελάτη του, ως αντιπρόσωπος του, την κύρια χρηματιστηριακή σύμβαση, β) την αμφιμερή εκπλήρωση μεταξύ μέλους του χρηματιστηρίου και του πελάτη του των υποχρεώσεων τους σε σχέση με την κύρια χρηματιστηριακή συναλλαγή, δηλαδή επί

μεν πωλήσεως παράδοση από τον πελάτη στο μέλος των πωλούμενων τίτλων και καταβολή από το μέλος στον πελάτη του εισπραχθέντος τιμήματος επί δε αγοράς αντιστρόφως. Σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 5 Ν. 3632/1928 η προς το χρηματιστή δοθείσα εντολή δύναται να αποδεικνύεται με σημείωμα υπογραφόμενο από τον εντολέα. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 21, 22 παρ. 1, 2 και 27 παρ. 1 Ν. 1806/1988, οι χρηματιστηριακές συμβάσεις συνάπτονται είτε με τη συμμετοχή του μέλους του Χρηματιστηρίου στη συνεδρίαση του Χρηματιστηρίου (συμβάσεις εντός κύκλου) είτε χωρίς τέτοια συμμετοχή (συμβάσεις εκτός κύκλου), είτε με συμφωνητική εγγραφή αντίθετων εντολών. Όλες οι εντολές προς μέλος του χρηματιστηρίου και όλες οι χρηματιστηριακές συμβάσεις καταγράφονται με πλήρη στοιχεία ώστε τα αρμόδια για την εποπτεία των Χρηματιστηρίων όργανα να μπορούν να ελέγχουν την τήρηση των σχετικών διατάξεων. Για το σκοπό αυτό, με απόφαση του Υπουργού, ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. του ΧΑΑ και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, μπορούν να τροποποιούνται οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για τα βιβλία των Χρηματιστών (άρθρο 12 παρ. 1, 2 Ν. 3632/1928) και να καθορίζονται τα βιβλία που πρέπει να τηρούν οι χρηματιστές κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα. Έτσι κατά εξουσιοδότηση της ανωτέρω διατάξεως (άρθρο 27 παρ. 1 Ν. 1806/1988) εκδόθηκε η ΥΑ 6280/Β 508/31-5-1989 του Υπ. Εθν. Οικ. (ΦΕΚ Β 417/31.5.1989), η οποία όρισε ότι μεταξύ των βιβλίων και λοιπών εγγράφων στοιχείων που οφείλουν να τηρούν οι χρηματιστές είναι τα ακόλουθα: α) τριπλότυπο βιβλιάριο εντολών προς σύναψη εντός κύκλου συναλλαγών. Αυτά είναι αριθμημένα με αύξοντα αριθμό, και σε αυτά αναγράφονται όλες οι εντολές που λαμβάνει ο χρηματιστής προς σύναψη χρηματιστηριακής συναλλαγής εντός κύκλου ..., β) βιβλιάριο τριπλοτύπων πινακιδίων των εντός κύκλου συναλλαγών. Τα πινακίδια αυτά είναι αριθμημένα, συμπληρώνονται από το χρηματιστή ή το χρηματιστηριακό εκπρόσωπο κατά την ημέρα σύναψης της συναλλαγής και αφού αναγραφεί η ημερομηνία υπογράφονται από το χρηματιστή. Το πρώτο απόκομμα παραδίδεται στον εντολέα, το δεύτερο υποβάλλεται στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΧΑΑ για έλεγχο ορθής εκτέλεσης των εντολών και το στέλεχος κρατείται από το χρηματιστή. Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 27 παρ. 2 Ν. 1806/1988, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 59 παρ. 1 Ν. 2533/1997, και με το οποίο επαναλαμβάνεται ουσιαστικά και πάλι η προγενέστερη ρύθμιση, μέλος του ΧΑΑ ή άλλη ΕΠΕΥ, που συμμετέχει στο ΧΑΑ δεν δικαιούται να επικαλεστεί χρηματιστηριακή συναλλαγή, η οποία δεν αποδεικνύεται από τα παραπάνω νομίμως τηρούμενα βιβλία και νομίμως παραδιδόμενα στοιχεία. Από τη διατύ-

πωση των διατάξεων αυτών σαφώς προκύπτει ότι για την απόδειξη χρηματιστηριακής συναλλαγής ως προς το χρηματιστή κατ' αρχήν και ως προς την ΑΧΕ ή ΕΠΕΥ μεταγενέστερα καθιερώνεται μονομερώς ο έγγραφος αποδεικτικός τύπος υπό την ακόλουθη έννοια: Εφόσον αυτοί εγείρουν οποιαδήποτε αξίωση από εντολή πελάτη τους ή από χρηματιστηριακή συναλλαγή γενικά, δεν είναι επιτρεπτό να θεωρηθεί αυτή αποδεδειγμένη, εάν δεν έχει καταχωρηθεί στα προβλεπόμενα από το νόμο βιβλία ή στοιχεία, τα τηρούμενα ή εκδιδόμενα και παραδιδόμενα νομίμως από αυτούς. Αν ο πελάτης τους - εντολέας είχε παράσχει έγγραφη εντολή για τις γενόμενες συναλλαγές, αυτή σε συνδυασμό με τις εγγραφές στα ανωτέρω βιβλία ή στοιχεία περί της παροχής της και περί της εκτέλεσης της αποτελεί πλήρη απόδειξη για την κατάρτιση της σύμβασης εντολής και για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της ΑΧΕ ή ΕΠΕΥ που απέρρεαν από την εντολή. Αν όμως η σύμβαση αυτών με τον εντολέα τους που δεν έχει ιδιότητα χρηματιστή δεν καταρτίστηκε εγγράφως, οι εγγραφές στα βιβλία και στοιχεία τους αποτελούν πλήρη απόδειξη για το μέγεθος της απαίτησης τους, όταν όμως η ύπαρξη της είναι αποδεδειγμένη κατ' άλλο τρόπο, καθόσον η μονομερής καταγραφή της σύμβασης εντολής δεν αρκεί προς απόδειξη της κατάρτισης της υπέρ του ίδιου του καταγράφοντος, αποτελούσα απλώς προϋπόθεση για την επίκληση και την περαιτέρω απόδειξη της. Όσον αφορά τον εντολέα, ο οποίος εγείρει αξιώσεις από τη σύμβαση εντολής, δεν καθιερώνεται από το νόμο ο έγγραφος αποδεικτικός τύπος για την κατάρτιση της σύμβασης αυτής με το χρηματιστή ή την ΑΧΕ και την ΕΠΕΥ. Εάν η εντολή του καταχωρηθεί νομίμως στα τηρούμενα από τους τελευταίους βιβλία και στοιχεία υφίσταται υπέρ αυτού πλήρης απόδειξη περί της κατάρτισης της, όχι της εκτέλεσης της, στηριζόμενο σε ιδιωτικό έγγραφο που εκδόθηκε από τον αντισυμβαλλόμενο του. Εάν δεν συμβεί αυτό ο εντολέας έχει δικαίωμα να αποδείξει την κατάρτιση της με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο και με μάρτυρες, αφού πρόκειται για εμπορική συναλλαγή (άρθρο 394 παρ. 1 εδ. δ ΚΠολΔ). Αυτή η ερμηνεία των ανωτέρω ειδικών διατάξεων στηρίζεται κατ' αρχήν στη διατύπωση του άρθρου 12 παρ. 5 Ν. 3632/1928, σύμφωνα με την οποία η απόδειξη της κατάρτισης της σύμβασης της εντολής από το χρηματιστή με έγγραφο υπογεγραμμένο από τον εντολέα του είναι δυνατή, πράγμα που δεν θα συνέβαινε αν ο σκοπός του νομοθέτη ήταν η καθιέρωση του έγγραφου τύπου αμφοτερώς και γενικώς. Όπως δε καθίσταται σαφές από το επόμενο εδάφιο του ίδιου παραπάνω άρθρου που αναφέρεται στην εκκαθάριση της εντολής του χρηματιστή (μεσιτικών κατά τη σχετική διατύπωση) από τον επόπτη με βάση του σημείωμα του εντολέα και το πινακίδιο του χρηματιστή που βεβαιώ-

νει την εκτέλεση της εντολής, το άνω σημείωμα αποδεικνύει υπέρ του χρηματιστή την κατάρτιση της σύμβασης εντολής. Επίσης, όπως καθίσταται σαφές από το άρθρο 27 παρ. 1, 2 Ν. 1806/1988, όπως τροπ. με το άρθρο 59 παρ. 1 Ν. 2533/1997, ο σκοπός του νομοθέτη, όταν απέκλειε την απόδειξη χρηματιστηριακών συναλλαγών μη καταχωρημένων στα καθοριζόμενα βιβλία και στοιχεία, ειδικά και μόνο για την περίπτωση της επίκλησης τους από το χρηματιστή ή τις ΑΧΕ και τις ΕΠΕΥ, ήταν η διασφάλιση της δυνατότητας ελέγχου αυτών από τα αρμόδια για την εποπτεία τους όργανα, ως προς την τήρηση της χρηματιστηριακής νομοθεσίας. Για το σκοπό αυτό ο νομοθέτης καθιέρωσε ουσιαστικώς ως κύρωση αυτών την έκπτωση τους από το δικαίωμα να επικαλεστούν συναλλαγή που δεν αποδεικνύεται από τέτοιες καταγραφές, στις οποίες είναι υποχρεωμένοι να προβαίνουν. Αντιθέτως, δεν είναι δυνατόν να γίνει δεκτό ότι η μη συμμόρφωση του χρηματιστή ή της ΑΧΕ και ΕΠΕΥ στην υποχρέωση τους αυτή, η οποία γεννάται μετά από την κατάρτιση της σύμβασης εντολής και εξαιτίας της, θα έχει συνέπειες στη δυνατότητα του εντολέα να την αποδείξει με όλα τα νόμιμα αποδεικτικά μέσα. Άλλωστε η ανωτέρω ερμηνεία είναι σύμφωνη και με τους ορισμούς των διατάξεων των άρθρων 443, 444, 445, 447 και 448 ΚΠολΔ ως προς την αποδεικτική δύναμη των ιδιωτικών εγγράφων (ΕφΑθ 417/1983 1088, ΠολΠρΘεσ 30440/2000 ο.π., ΠολΠρΘεσ 3811/2001 ΕΤΡΑΞΧρΔ ο.π., ειδικώς ως προς την αποδεικτική δύναμη των πινακιδίων και Μηνούδης, σχόλια υπό την ΠολΠρΑθ 8958/1997 ΕΕμπΔ 1999 σελ. 299). Ακόμη, πρέπει να αναφερθεί ότι τα στελέχη του βιβλιαρίου των ανωτέρω τριπλότυπων πινακιδίων, στα οποία δεν υπογράφει ο εντολέας - παραγγελέας (ο οποίος ως προς την κύρια χρηματιστηριακή εντολή είναι τρίτος) αποδεικνύουν υπέρ του χρηματιστή έναντι του παραγγελέα την κατάρτιση της κύριας χρηματιστηριακής σύμβασης, όχι όμως και την εκαλήρωση των αναληφθεισών βάσει αυτής υποχρεώσεων. Έναντι αυτού μόνο τα εκδιδόμενα από το μέλος του χρηματιστηρίου ειδικά παραστατικά έγγραφα (π.χ. αποδείξεις παραλαβής τίτλων ή είσπραξης καταβολής χρημάτων) μπορούν να αποδείξουν την εκτέλεση της παραγγελθείσας χρηματιστηριακής πράξης (ΕφΑθ 2654/1999 ο.π., ΠολΠρΘεσ 3811/2001 ο.π.).

Με την υπό κρίση αγωγή η ενάγουσα, ανώνυμη χρηματιστηριακή εταιρία ισχυρίζεται ότι δυνάμει σύμβασης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών που συνήψε με τον εναγόμενο διενέργησε κατόπιν εντολών αυτού, έναντι της νόμιμης προμήθειας και για το χρονικό διάστημα από 20.1.2000 μέχρι και 30.4.2004, τις αναφερόμενες στην αγωγή χρηματιστηριακές συναλλαγές (αγορές - πωλήσεις μετοχών), όπως αυτές αναλυτικά εξειδικεύονται στην αγωγή, οι οποίες βεβαιώθηκαν με την έκδοση των α-

ντίστοιχών "πινακιδίων εκτέλεσης εντολής", τα οποία του απέστειλλε κατά τακτά χρονικά διαστήματα και έτσι αυτός έχει λάβει γνώση όλων των στοιχείων που περιέχονται σε αυτά (πινακίδια). Ότι μετά από την τελευταία από τις προαναφερόμενες χρηματιστηριακές πράξεις και μετά από αντίστοιχη λογιστική χρέωση - πίστωση, προέκυψε σε βάρος του τελικό χρεωστικό υπόλοιπο 25.337,38 €. Αυτή δε (ενάγουσα) έχει καταβάλει εξ ιδίων στο ΧΑΑ το οφειλόμενο τίμημα και τα έξοδα για τις ένδικες αγορές μετοχών. Για τους λόγους αυτούς ζητά να υποχρεωθεί ο εναγόμενος με απόφαση προσωρινώς εκτελεστή να της καταβάλει το ανωτέρω ποσό με το νόμιμο τόκο από την πάροδο τριών (3) εργασίμων ημερών από την ημεροχρονολογία κατάρτισης της τελευταίας εκ των επίδικων χρηματιστηριακών συναλλαγών άλλως από την επομένη της επίδοσης της αγωγής, καθώς και να καταδικαστεί αυτός στη δικαστική της δαπάνη.

Η αγωγή με το ανωτέρω περιεχόμενο και αίτημα αρμοδίως εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού καθ' ύλη και κατά τόπο (άρθρα 14 παρ. 2 και 22 ΚΠολΔ). Είναι νόμω βάσιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 Ν. 1806/1988, 90 ΕΝ, 361, 713, 721, 722, 345, 346 ΑΚ, 90 ΕμπΝ, 1 επ. και 20 Ν. 2396/1996, 907, 908 και 176 ΚΠολΔ. Συνεπώς, ... η αγωγή πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Σύμφωνα με την άποψη που το παρόν Δικαστήριο θεωρεί ως ορθότερη, κατά τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 6 Ν. 3632/1928, κάθε αξίωση που πηγάζει από χρηματιστηριακή συναλλαγή παραγράφεται μετά την πάροδο έτους, κατά το οποίο καταρτίστηκε η συναλλαγή. Στην πρώτη παράγραφο του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι χρηματιστηριακή συναλλαγή εν τη εννοία του νόμου αυτού είναι οι δικαιπραξίες που συνάπτονται χρηματιστηριακώς και έχουν ως αντικείμενο χρηματιστηριακά πράγματα, απαρίθμηση των οποίων γίνεται στο άρθρο 17 του ίδιου νόμου. Η ανωτέρω διάταξη που προβλέπει την ενιαύσια παραγραφή δεν έχει εφαρμογή στις αξιώσεις που προκύπτουν από τη σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας και τούτο γιατί: α) μπορεί όπως ήδη αναφέρθηκε με το άρθρο 20 παρ. 1 γ Ν. 1806/1988, η προαναφερόμενη σύμβαση ως δικαιπραξία συναφής με τη διενέργεια και την εκτέλεση των κυρίως χρηματιστηριακών συμβάσεων να χαρακτηρίστηκε ως συναφής αλλά κατά σαφή διατύπωση του ως άνω νόμου η σύμβαση αυτή αποτελεί χρηματιστηριακή συναλλαγή "μόνο κατά την έννοια του νόμου αυτού" (Ν. 1806/1988), όχι όμως και πέραν αυτού, β) η σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας αποτελεί σύμβαση που συνάπτεται εκτός του κύκλου του χρηματιστηρίου (βλ. άρθρο 21 παρ. 2 ν. 1806/1988, στο οποίο ορίζονται ποιες συναλλαγές συνάπτονται εντός κύκλου), ενώ κατά σαφή διατύπωση του άρθρου 15 Ν. 3632/1928 η ενιαύσια

παραγραφή αναφέρεται στις χρηματιστηριακές συμβάσεις "που συνάπτονται χρηματιστηριακούς" (άρθρο 15 παρ. 1), δηλαδή εντός του κύκλου Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, γ) κατά πάγια νομολογία, όπως αναλυτικώς εκτέθηκε στην αρχή της παρούσας, η σύμβαση παραγγελίας ρυθμίζεται από τις διατάξεις περί σύμβασης εντολής και συνεπώς οι διατάξεις αυτής έχουν εφαρμογή και στο θέμα της παραγραφής δ) τόσο η τελεολογική όσο και ιστορική ερμηνεία της ανωτέρω διάταξης που προβλέπει την ενιαύσια παραγραφή, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η τελευταία εναρμονίζεται με την ανάγκη ταχύτατης εκκαθάρισης της χρηματιστηριακής σύμβασης, όχι όμως και της εξωχρηματιστηριακής (ΕφΑΘ 4985/2005 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑΘ 3337/2004 ΔΕΕ 2004 1166, ΠολΠρΑΘ 7779/2001 αδημ., ΜονΠρΑΘ 2673/2003 αδημ., ΜονΠρΑΘ 2672/2003 αδημ., Ελ. Σκαλίδης, Η ετήσια παραγραφή αξιώσεων από χρηματιστηριακή συναλλαγή του άρθρου 15 παρ. 6 ν. 3632/1928, γνωμοδότηση, ΕΤΡΑΞΧΡΔ 2000 σελ 365, contra ΕφΘεσ 2855/2004 ΔΕΕ 2004 1978, ΕφΘεσ 2853/2004 Αρμ. 2004 1661, ΕφΑΘ 6244/04 ΔΕΕ 2005, 186). Εν προκειμένω ο εναγόμενος παραδεκτώς ισχυρίζεται ότι η ένδικη αξίωση της ενάγουσας όσον αφορά τις συναλλαγές που διενεργήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 20.1.2000 έως και 6.12.2002 έχει υποπέσει στην προβλεπόμενη από τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 6 ν. 3632/1928 ενιαύσια παραγραφή διότι από τη διενέργεια των χρηματιστηριακών αυτών συναλλαγών μέχρι την άσκηση της κρινόμενης αγωγής κατά το έτος 2004 έχει παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους. Ο ισχυρισμός αυτός ωστόσο δεν συνιστά νόμο βάσιμη ένσταση, σύμφωνα με όσα ανωτέρω αναλυτικώς εκτέθηκαν, καθόσον η επικαλούμενη από τον εναγόμενο διάταξη δεν έχει εφαρμογή προκειμένου για αξιώσεις που προκύπτουν από τη σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας. Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 1 ν. 3632/1928, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση του με το άρθρο 45 παρ. 2 ν. 1914/1989, "επί αγοραπωλησίας τοις μετρητοίς η παράδοση του πράγματος και η πληρωμή του τιμήματος γίνεται μέσα στις δύο εργάσιμες ημέρες που ακολουθούν την ημέρα κατάρτισης της χρηματιστηριακής συναλλαγής". Η διάταξη αυτή, όπως συνάγεται και από το γράμμα της, αφορά τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων από τη σύμβαση χρηματιστηριακής πώλησης, δηλαδή τις υποχρεώσεις που απορρέουν για τα μέλη του χρηματιστηρίου από τις κύριες χρηματιστηριακές συναλλαγές. Η ως άνω ρύθμιση αποσκοπεί στην κατοχύρωση της εύρυθμης λειτουργίας του χρηματιστηρίου και τον περιορισμό του αναλαμβανόμενου από κάθε μέλος οικονομικού κινδύνου, για αυτό και δεν θίγεται το κύρος της κύριας χρηματιστηριακής συναλλαγής εάν τα μέλη του χρηματιστηρίου δεν τηρήσουν τις οριζόμενες

προθεσμίες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους, ανεξαρτήτως εάν ανακύπτει θέμα πειθαρχικής ευθύνης. Η ανωτέρω διάταξη ωστόσο δεν έθετε περιορισμούς ως προς το χρονικό διάστημα εντός του οποίου οι πελάτες των μελών του Χρηματιστηρίου όφειλαν να εκπληρώσουν έναντι των μελών του χρηματιστηρίου τις παροχές τους που απέρρεαν από τη σύμβαση χρηματιστηριακής παραγγελίας που κατάρτιζαν και αντιστρόφως, οι οποίοι ήταν ελεύθεροι (άρθρο 361 ΑΚ) να συμφωνήσουν το χρόνο εκτέλεσης των υποχρεώσεων τους είτε πριν είτε μετά την ανωτέρω οριζόμενη προθεσμία (ΕφΑθ 2773/2005 αδημ., ΕφΑθ 4496/2004 ΔΕΕ 2004 1021, Τσιμπανούλης, Χορήγηση πιστώσεων από τα μέλη του Χρηματιστηρίου σε πελάτες τους προς διενέργεια χρηματιστηριακών συναλλαγών, ΔΕΕ 1996 917 επ.). Πλέον όμως με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 1 Ν. 2843/2000 σε συνδυασμό με το άρθρο 38 του νόμου αυτού και τις υπ' αριθμ. 2/213/28.3.2001 και 11/215/10.5.2001 αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η ανωτέρω προθεσμία των δύο εργασίμων ημερών από την επομένη της κατάρτισης της κύριας συναλλαγής του άρθρου 20 παρ. 1 Ν. 3632/1928, αφορά και τη σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας, προκειμένου για συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα μετά την έναρξη της ισχύος των προαναφερόμενων αποφάσεων. Σε περίπτωση δε μη εμπρόθεσμης εξόφλησης, εντός δηλαδή του προαναφερόμενου τριημέρου, το μέλος του Χρηματιστηρίου έχει υποχρέωση πλέον να προβεί αμελλητί στη λήψη μέτρων για την επιδίωξη της είσπραξης των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του, περιλαμβανόμενων και των προβλεπόμενων από το άρθρο 26 Ν. 3632/1928 ενώ μέχρι την πλήρη εξόφληση του τιμήματος δεν θα προβαίνει για λογαριασμό του πελάτη σε οποιαδήποτε άλλη αγορά κινητών αξιών επιπροσθέτως δε επιτρέπεται η χορήγηση παροχής πίστωσης από το μέλος του χρηματιστηρίου προς τον πελάτη του για την εξόφληση του τιμήματος χρηματιστηριακής αγοράς μόνον εφόσον έχει καταρτιστεί η σχετική συμφωνία εγγράφως και υπό προϋποθέσεις (άρθρο 2 Ν. 2843/2000). Σημειωτέον δε περαιτέρω ότι στο άρθρο 2 παρ. 3 της προαναφερόμενης 2/213/28.3.2001 απόφασης οριζόταν ότι με τις προαναφερόμενες διατάξεις δεν θίγεται η δυνατότητα του μέλους να προβεί στην άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος προβλέπεται από τη νομοθεσία για την επιδίωξη της είσπραξης των απαιτήσεων του, ενώ με την προαναφερόμενη 11/215/10.5.2001 απόφαση, που ισχύει από 5.6.2001, απαλείφτηκε η ως άνω παράγραφος 3. Στη συνέχεια με την υπ' αριθμ 1/3/2004 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς τροποποιήθηκε εκ νέου το άρθρο 2 της 2/213/28.3.2001, όπως αυτό είχε τροποποιηθεί με την 11/215/10.5.2001 απόφαση, και ορίστηκε ότι σε περίπτωση μη εμπρό-

θεσμης εξόφλησης του τιμήματος του μέλος του χρηματιστηρίου προβαίνει σε εκποίηση των μετοχών για την αγορά των οποίων ο πελάτης δεν έχει καταβάλει το οφειλόμενο τίμημα, προβλέπεται όμως περαιτέρω ότι δεν θίγεται η δυνατότητα του μέλους να προβεί στην άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος προβλέπεται από τη νομοθεσία για την επιδίωξη της είσπραξης της απαίτησής του. Η ως άνω δε ρύθμιση επαναλαμβάνεται και στην υπ' αριθμ. 2/3/2005 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Εν προκειμένω ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι η ενάγουσα προέβαινε σε αγορές μετοχών για λογαριασμό του χωρίς αυτός να καταβάλει το οφειλόμενο τίμημα εντός της προβλεπόμενης τριήμερης προθεσμίας, μετά δε την ισχύ της υπ' αριθμ. 2/213/28.3.2001 απόφασης Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η ενάγουσα προς παραχάραξη των προαναφερόμενων διατάξεων εμφάνιζε ψευδώς ότι αυτός της έδινε μεταχρονολογημένες επιταγές για εξόφληση του υφιστάμενου κάθε φορά χρεωστικού του υπολοίπου και έτσι υπέβαλε προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ψευδή στοιχεία προκειμένου να μην εμφανίζεται ότι υπάρχει χρεωστικό υπόλοιπο, παραβαίνοντας επιπροσθέτως και την υπ' αριθμ. 24 εγκύκλιο της Επιτροπής, με την οποία απαγορεύεται στα μέλη να παραλαμβάνουν μεταχρονολογημένες επιταγές από τους επενδυτές. Και ότι η ως άνω συμπεριφορά της ενάγουσας συνιστά ανεπίτρεπτη χορήγηση πίστωσης εκ μέρους της, ενώ ειδικώς οι συναλλαγές που διενεργήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 31.5.2001 (ημεροχρονολογία εφαρμογής της υπ' αριθμ. 2/ 213/28.3.2001 απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς) και εντεύθεν είναι άκυρες για παράβαση των προαναφερόμενων διατάξεων. Ο ισχυρισμός αυτός του εναγομένου για το χρονικό διάστημα μέχρι τις 30.5.2001 δεν συνιστά νόμω βάσιμη ένσταση και είναι ως εκ τούτου απορριπτέος καθόσον κατά τα αμέσως προαναφερόμενα η εξόφληση του τιμήματος εντός τριήμερου αφορούσε μόνο στις υποχρεώσεις των μελών του χρηματιστηρίου για τις κύριες χρηματιστηριακές συναλλαγές και όχι και σε αυτές μεταξύ του μέλους και του επενδυτή παραγγελέα. Αντιθέτως για το χρονικό διάστημα από 31.5.2001 και εντεύθεν είναι νόμω βάσιμη, στηριζόμενη στις προαναφερόμενες διατάξεις και συνεπώς πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα. Τέλος, ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι ανάμεσα στην ενάγουσα και σε αυτόν συνήφθη σύμβαση διαχείρισης του χαρτοφυλακίου του εκ μέρους της ενάγουσας, στα πλαίσια της οποίας (σύμβασης) αυτή προέβαινε ανεξέλεγκτα στην αγοραπωλησία μετοχών για λογαριασμό του χωρίς να υφίσταται το απαιτούμενο αντίκρουσμα προς τούτο, με συνέπεια τη δημιουργία του επίδικου χρεωστικού υπολοίπου σε βάρος του, για τη γένεση και την έκταση του οποίου υπεύθυνη είναι η ενάγουσα, ζητά δε, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 300 ΑΚ, να απαλλαγεί από την καταβολή του επίδικου ποσού, Πλην όμως ο ισχυρισμός αυτός του εναγομένου αλυσίτελώς προβάλλεται καθόσον αντικείμενο της παρούσας, με βάση τους αγωγι-

κούς ισχυρισμούς, αποτελεί η διενέργεια χρηματιστηριακών συναλλαγών εκ μέρους της ενάγουσας για λογαριασμό του εναγομένου κατόπιν εντολών αυτού και όχι η σύμβαση της διαχείρισης του χαρτοφυλακίου του εναγομένου εκ μέρους της ενάγουσας.

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά, της υπ' αριθμ. 15581/2005 ένορκης βεβαίωσης ενώπιον του Ειρηνοδίκη Αθηνών που λήφθηκε ύστερα από νόμιμη και εμπρόθεσμη κλήτευση του εναγομένου (βλ. την υπ αριθμ. 17105/28.9.2005 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Α. Π.Γ.) και των εγγράφων που επικαλούνται και νομίμως προσκομίζουν οι διάδικοι αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει της από 17.1.2000 σύμβασης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών που συνήφθη ανάμεσα στην ενάγουσα χρηματιστηριακή εταιρία παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και τον εναγόμενο, η ενάγουσα εταιρία ανέλαβε έναντι αμοιβής (προμήθειας) να συνάπτει για λογαριασμό του εναγομένου συμβάσεις χρηματιστηριακών συναλλαγών μετά από εντολή αυτού. Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή ο εναγόμενος θα παρείχε απευθείας ο ίδιος (δηλαδή όχι δια μέσω ΕΛΔΕ) είτε προφορικώς, συμπεριλαμβανόμενης και της τηλεφωνικής επικοινωνίας είτε εγγράφως με πάσης φύσεως ηλεκτρονικά μέσα στην ενάγουσα εντολές για την εκτέλεση χρηματιστηριακών συναλλαγών. Η ενάγουσα εταιρία θα εκτελούσε τις σχετικές εντολές δια του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, συνάπτοντας αντίστοιχες συναλλαγές για λογαριασμό αυτού. Κατά την ως άνω ημεροχρονολία συνήφθη επίσης μεταξύ των διαδίκων και σύμβαση διαχείρισης του χαρτοφυλακίου του εναγομένου εκ μέρους της ενάγουσας, με την οποία της ανέθεσε "εντολή και πληρεξουσιότητα όπως, στο όνομα και για λογαριασμό του, διαχειρίζεται κατά τρόπο απεριόριστο και κατά την απόλυτη κρίση και ευχέρεια της το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο του" υπό τους ειδικότερα προβλεπόμενους όρους και συμφωνίες (βλ. τις προαναφερόμενες συμβάσεις, που επικαλούνται και προσκομίζουν αμφότεροι οι διάδικοι). Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η σύμβαση διαχείρισης ουδέποτε λειτούργησε στην πράξη και ότι ο εναγόμενος αποκλειστικά της έδινε εντολές για την αγορά και την πώληση μετοχών, ενώ αντιθέτως ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι όποιες συναλλαγές (αγοραπωλησίες μετοχών) έγιναν για λογαριασμό του, αυτές έγιναν από την ενάγουσα, η οποία ενεργούσε στα πλαίσια της ως άνω σύμβασης διαχείρισης. Κατ' αρχάς, όπως καταθέτουν αμφότεροι οι μάρτυρες, ο εναγόμενος κατά την κατάρτιση των προαναφερόμενων συμβάσεων έκανε μεταφορά του ήδη υφιστάμενου χαρτοφυλακίου του, η αξία του οποίου, όπως κατέθεσε ο μάρτυρας απόδειξης, ανερχόταν σε 150.000.000 δρχ. περίπου. Περαιτέρω, όπως αποδεικνύεται πρωτίστως από τα απομαγνητοφωνημένα κείμενα τηλεφωνικών επικοινωνιών μεταξύ του εναγομένου και του Κ.Κ. (αντικρυστή της ενάγουσας), που επικαλείται και προσκομίζει η ενάγουσα,

η αγοραπωλησία μετοχών στο όνομα και για λογαριασμό του εναγομένου γινόταν κατόπιν εντολών του ως άνω υπάλληλου και με πρωτοβουλία αυτού, για τις συναλλαγές δε αυτές ενημερωνόταν εν συνεχεία ο εναγόμενος με φαξ. Ο εναγόμενος κατά τη διάρκεια των τηλεφωνικών αυτών συνομιλιών προέβαινε σε γενικότερες εκτιμήσεις για την πορεία του δείκτη του ΧΑΑ καθώς και συγκεκριμένων μετοχών, για τις οποίες ενίοτε εξέφραζε την προτίμηση του αλλά και την επιθυμία του να αγοραστούν ή να πωληθούν σε ανώτατο ή κατώτατο όριο τιμήματος, σε καμία όμως από τις προσκομιζόμενες από την ενάγουσα συνομιλίες δεν έδωσε σαφή και συγκεκριμένη εντολή για την αγορά ή την πώληση κάποιας μετοχής αλλά αντίθετα σε κάποιες από τις συνομιλίες αυτές ο υπάλληλος της ενάγουσας τον ενημέρωνε για συναλλαγές που είχαν γίνει από αυτόν (υπάλληλο) για λογαριασμό του, ενέργειες για τις οποίες ο εναγόμενος δεν προέβαλλε καμία αντίρρηση. Τα ανωτέρω δεν αναιρούνται από το γεγονός ότι η ενάγουσα ενημέρωνε στη συνέχεια τον εναγόμενο με φαξ για τις γενόμενες αγοραπωλησίες καθώς η υποχρέωση ενημέρωσης επιβάλλεται εκ του νόμου, ενώ πρέπει να σημειωθεί επιπροσθέτως και ότι όπως κατέθεσε ο μάρτυρας απόδειξης δεν τηρούνταν τριπλότυπο βιβλιάριο εντολών (τα καλούμενα ως "εντολόχαρτα"), γεγονός που εξηγείται από το ότι ο εναγόμενος δεν προέβαινε στη χορήγηση εντολών. Ενόψει επομένως των ανωτέρω η αγωγή είναι απορριπτέα ως αβάσιμη στην ουσία της καθόσον το τυχόν υφιστάμενο χρεωστικό υπόλοιπο του εναγομένου προήλθε κατά τη διενέργεια διαχειριστικών πράξεων του χαρτοφυλακίου αυτού από την ενάγουσα, ζήτημα που όμως δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας δίκης με βάση τους κρινόμενους αγωγικούς ισχυρισμούς (άρθρο 106 ΚΠολΔ) (για τη σύμβαση διαχείρισης χαρτοφυλακίου επενδυτή από χρηματιστηριακή εταιρία βλ. αναλυτικότερα ΠολΠρΘεσ 30440/2000 ΔΕΕ 2001 177, ΠολΠρΚερκ 75/2005 νόμος). Κατόπιν τούτου παρέλκει και η ένσταση εξέτασης του ισχυρισμού περί πλαστότητας που προέβαλε ο εναγόμενος για τα κάτωθι αναφερόμενα έγγραφα που προσκομίζει η ενάγουσα : α) το από 18.9.2001 έγγραφο περί αναγνώρισης της οφειλής του, το οποίον σημειωτέον στερείται υπογραφής και β) τα διάφορα έγγραφα παραλαβής και επιστροφής μεταχρονολογημένων επιταγών για διάφορα χρηματικά ποσά από και προς τον εναγόμενο.

(Απορρίπτει την αγωγή).

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

(1) Για την διαχείριση επενδυτικών χαρτοφυλακίων από ΕΠΕΥ βλ. Εγκύκλιο 2/24.7.1997 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, βλ επίσης την Απόφαση 16/202/6.2.2003 του ΔΣ της ΕΚ με θέμα: Ρυθμίσεις για την παροχή από τις ΕΠΕΥ της επενδυτικής υπηρεσίας "Διαχείριση Χαρτοφυλακίων Πελατών", και άρθρο 18 § 1 περ. κβ του Ν. 1642 της 20/21.8.86 "Για την εφαρμογή του φόρου προστι-

θέμενης αξίας και άλλες διατάξεις" Α' 125, όπου στις συμβάσεις διαχείρισης χαρτοφυλακίου υπάρχει η υποχρέωση καταβολής ΦΠΑ).

Η διαχείριση επενδυτικών χαρτοφυλακίων πελατών είναι κύρια επενδυτική υπηρεσία που παρέχεται μόνον από ΑΧΕ-ΕΠΕΥ η οποία έχει λάβει σχετική άδεια από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Ως διαχείριση χαρτοφυλακίου νοείται σε κάθε περίπτωση κατά την οποία ο επενδυτής εξουσιοδοτεί την εταιρία να διαχειρισθεί χρήματα και τίτλους, χωρίς ρητές εντολές για όλους τους όρους της διαχείρισης. Ο Κώδικας Δεοντολογίας όπως ισχύει επιβάλλει σαφείς υποχρεώσεις στους διαχειριστές χαρτοφυλακίου (βλ. § 4.3 και § 8 του ΚΔ).

(2) Για την παροχή πίστωσης από τα μέλη του Χρηματιστηρίου σε επενδυτές βλ και *Γ. Χ. Παλάζη* εις Αρμενόπουλο 2002 σελ. 1739 επ. "Η παροχή πιστώσεων από τα Μέλη του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών σε Επενδυτές για τη διενέργεια χρηματιστηριακών συναλλαγών (Margin Account). Χρηματιστηριακές Συναλλαγές τοις μετρητοίς χωρίς πίστωση"

(3) Η παραπάνω εγκύκλιος 24/16.9.2004 της ΕΚ είναι δημοσιευμένη στην ΕΤρΑΞΧρΔ 2004.899. Η παραπάνω εγκύκλιος *καταργήθηκε* από την εγκύκλιο 29/17.3.2006 της ΕΚ η οποία όμως και αυτή προβλέπει την απαγόρευση στα μέλη να παραλαμβάνουν μεταχρονολογημένες επιταγές από τους επενδυτές (ΕΤρΑΞΧρΔ 2006.304)